

JOAN CABALL, COORDINADOR NACIONAL D'UNIO DE PAGESOS

Text: ÀLEX MILIAN / Fotos: TINA BAGUÉ

"CiU ha vist que perd vots del camp"

El nou coordinador nacional d'Unió de Pagesos, Joan Caball (Santa Llogaia d'Alguema, Alt Empordà, 1964), parla del futur del sector de la fruita seca, de la millora de les relacions amb el govern català i de les possibles solucions per al camp.

Val la pena protegir un sector, com el de la fruita seca, que el mercat ha demostrat que no és competitiu sense ajuts?

—No és que el mercat hagi demostrat que no és competitiu. Qui ho ha demostrat són les decisions polítiques. Han deixat entrar l'avellana turca amb uns certs aranzels però amb uns costos de producció diferents dels nostres. Això és una decisió política que respon a estratègies no agràries per les quals convé tenir tractes preferencials amb Turquia. Aquestes decisions són les que fan que la fruita seca no sigui competitiva. En conseqüència, els qui prenen aquestes decisions n'han de prendre unes altres per a compensar el sector.

Pel que fa a l'excusa del mercat lliure, un altre exemple: ara és la primera vegada en la història que el nostre blat té un preu més barat que el del mercat de Chicago. Som més competitiu o menys? No ho sé. El que sé és que la renda dels pagesos baixa. Tot depèn de com ens ho mirem. Si ho mirem d'una manera exclusivament monetarista, és una cosa; però em sembla que també hem de mirar que en les zones de fruita seca no hi ha alternativa a aquest conreu.

—Els governs estatal i autonòmic donen suport al sector de la fruita seca...

—Sí, a més estan a favor del sistema d'ajudes que hem proposat. El ministre i el conseller així ens ho han dit. Defensem els ajuts directes a la renda i el sistema de promoció de la qualitat, perquè si hem de ser competitiu ho hem de ser en qualitat, mai no ho serem en volum i en preus.

—Creieu que el suport dels governs a les vostres reivindicacions té l'objectiu de reequilibrar el territori o el d'evitar conflictes amb els pagesos?

—Els parlen només d'ajudes. I suposo que hi ha qui pensa més d'evitar conflicte social que no en el reequilibri territorial i el medi ambient. Però suposo que també n'hi deu haver qui vol assegurar la presència en el territori i que les comarques de fruita seca són zones de Catalunya on el sector agrari ja està bastant castigat.

—La davallada del nombre de pagesos és inevitable?

—El nombre d'empresaris, és a dir, pagesos autònoms, sí que està baixant a Catalunya, però l'ocupació en el sector agrari va pujant: a les demarcacions de Tarragona, Lleida i Barcelona hi ha més assalariats que abans. A Girona, no. Les ajudes, de vegades, eviten que no hi hagi aquest abandonament.

És veritat que la piràmide d'edat s'ha envellit molt i si no se segueix una política d'incorporació de joves... Nosaltres el que volem és, primer, frenar la davallada, i després intentar incrementar aquesta incorporació. Però cal aplicar també una política d'assentament social. Perquè hi hagi joves cal que, en un poble, n'hi hagi metges, n'hi hagi escola. Això farà que es quedi algun jove i es faci pagès.

—En les comarques que menys van créixer el 1999 (la Terra Alta, la Noguera, la Segarra, el Priorat i les Garrigues), hi té molt pes el sector primari, segons l'Anuari Econòmic Comarcal de Caixa Catalunya. I, tot i que el sector del vi va millorant, ni tan sols al Priorat hi ha creixement. Com ho interpreta?

"Han deixat entrar l'avellana turca. És una decisió política que respon a estratègies per les quals convé tenir tractes preferencials amb Turquia. Ara han de prendre decisions per compensar."

IO PAGESOS

—Al Priorat, evidentment, el sector del vi va millor, però cal veure en mans de qui estan els guanys. Hi ha gent que inverteix allà en cellers i en vinyes però malauradament no són, majoritàriament, els pagesos, que allà són assalariats de gent que inverteix en un producte. El que aquest Anuari posa de manifest és que els diners que genera la producció del vi no reverteixen en la comarca. En aquest cas, potser s'hauria de primar que els diners es reinverteixin en el territori.

—*El Pla de Desenvolupament Rural (PDR) que ha presentat la Generalitat servirà per fer créixer el sector i, com a conseqüència, aquestes comarques?*

—La teoria és que sí. En teoria també havia de servir l'anterior, però va tenir greus dificultats financeres. Hi ha un problema i és que tota la política de desenvolupament rural és una política cofinançada. Això és una de les grans contradiccions de la política europea: els que, en teoria, necessiten més ajuda han de posar diners seus i els qui no en necessitarien tanta, no n'han de posar. A banda d'això, si el PDR compta amb tots els instruments financers que s'hi han de posar perquè no es perdi un duro, servirà més que no pas l'anterior.

—*Ajudarà a aquestes comarques?*

—No ho sé si a aquestes comarques, concretament, o a unes altres, però si hi ha diners serà més útil que si no n'hi ha.

—*Què aporta de nou aquest PDR?*

—Han canviat una mica els objectius i que el sector agrari no serà l'únic destinatari dels diners.

—*Han millorat les relacions entre el Departament d'Agricultura i Unió de Pagesos arran de la substitució del conseller Francesc Xavier Marimon per Josep Grau i del coordinador nacional d'Unió de Pagesos, Josep Riera, per vostè mateix?*

—Han millorat més pel canvi de Grau per Marimon que no pel de Joan Caball pel Pep Riera. Pel que fa a les relacions amb el conseller Marimon, havia arribat un moment que no hi havia diàleg. I si no et parles, no pots posar-tè d'acord. En canvi, amb el conseller Grau, des del principi, com a mínim, hi va haver diàleg. En algunes coses no hi estarem d'acord. Seria il·lús pensar que estarem d'acord en tot, però hi ha hagut un canvi d'actitud en el nou govern. Això, possiblement, ho ha provocat una anàlisi de matemàtica electoral, que els ha fet veure que CiU ha perdut molts vots en el sector agrari. Això vol dir que la política d'obviar els representants dels pagesos ha fet que molts pagesos diguin "no vull saber res de tu i voto per un altre". Ara tenen el govern pels pèls i això els ha fet canviar l'actitud. I això es veu perquè hi ha una altra actitud en el conseller Grau, en el president de la Generalitat i en molts consellers més.

—*Vàreu participar en la redacció del PDR?*

—Vàrem col·laborar en la planificació de l'última part del PDR, perquè hi havia ja molta part feta pel conseller Marimon i ells ja s'ho havien fet com els havia semblat. Només vam intentar redreçar-ho una mica. I el que vam demanar al Departament és que complís el finançament del PDR. Això s'ha complert enguany i ara hem d'intentar que això continuï una línia creixent per poder recuperar les inversions que requereixen les zones agrícoles i fer-les plenament competitives.

—*Continuem amb el PDR. La partida més important del PDR es destina a infraestructures de regadiu. Això, realment, soluciona alguna cosa?*

—Els últims vint anys s'ha fet molt poca cosa en regadius a casa nostra. Sempre s'ha parlat que, a nivell d'estat, no s'ha desenvolupat el Plan Nacional de Regadíos i no s'ha desenvolupat el Plan Hidrológico Nacional.

Tot i que això afecta la conca de l'Ebre, no hem parlat gaire de casa nostra. Però hi ha una conca interna sobre la qual no havíem fet res i es poden fer petites coses que, sumades, poden ser molt grans. Ara es comencen a veure velles demandes i encara en sortiran d'altres de noves. Potser el govern no ho pot assumir tot, però amb cofinançament i dins del PDR s'ha de fer. No ho podem deixar més temps. Difícilment, a casa nostra, hi pot haver agricultura sense aigua. Evidentment, en moltes zones no es poden fer coses de regadiu intensiu, però sí que hi pot haver regs de suport perquè, en determinats moments, no es perdin les collites o per millorar-les.

—*Vol dir que no es tracta de fer regadiu a les zones de secà, com les Garrigues...*

—No crec que, a les Garrigues, si tenen aigua, la finalitat sigui fer-hi tomàquets. No. Però sí que es pot

tenir un reg globalitzat al conreu de l'olivera per a millorar les produccions. Això és tan o més interessant que arrencar les oliveres i posar-nos a plantar tomàquets i enciams.

—*Parlem de regadiu. A Brussel·les s'ha anunciat la modificació de l'OCM de l'arròs. Com pot afectar això les Terres de l'Ebre i altres zones productores?*

—Està sobre la taula l'eliminació del preu d'intervenció, cosa que pot arruïnar el sector. Una altra vegada veiem que a un producte mediterrani, en una Organització Comuna de Mercat, se li treuen els mecanismes de protecció. Tornem a veure que l'agricultura continental és la gran afavorida i, un cop se li donen els diners, les engrunes són per a la mediterrània, que a més està cada dia més liberalitzada. Tot això sense tenir en compte que a la conca mediterrània hi ha molts més pagesos que a la resta d'Europa i que aquesta política té uns costos socials.

"No dic que la desaparició del preu d'intervenció de l'arròs per part de la UE faci desaparèixer el seu conreu aquí però arribarà a comprometre'l molt, quan, fins ara, ha estat un conreu que s'anava salvant."

—I com afectaria les Terres de l'Ebre?

—No dic que arribi a desaparèixer el conreu de l'arròs, però arribarà a comprometre'l molt durament, quan, fins ara, ha estat un conreu que s'anava salvant. Hi ha qui argumenta que és regadiu i es pot canviar el conreu, però si deixes de plantar una cosa i en fas una altra pots entrar en un sector molt equilibrat i desequilibrar-lo. Abans d'això, més val que aquelles zones que produeixen amb una certa estabilitat hi continuen i no programar mesures que distorsionin els sectors i deslocalitzen produccions amb uns costos socials incalculables i irreversibles.

—Els pagesos sempre es queixen de la sequera, però també hi ha qui acusa els ramaders de la contaminació dels aqüífers amb un ús excessiu de nitrats o amb els purins dels porcs...

—El tema dels purins s'ha de solucionar amb una gestió correcta. Des del 1998 hi ha un decret que tenim pactat i que el govern no vol desenvolupar per a la gestió correcta de l'adobat de les explotacions, per tot el territori de Catalunya. Nosaltres no defugim que hi ha gent que ho fa malament però qui ho fa malament ha de ser penalitzat d'alguna manera. El que no pot ser és que els qui ho fan malament perjudiquin els qui ho fan bé.

Cal dir que el pagès que té una explotació familiar, amb porcs i una explotació agrícola, de segur que ho ha procurat fer bé, perquè si no ho fa bé sap que perjudica les seves pròpies terres i es perjudica ell mateix. En canvi, en el sector porcí, una persona que només té l'obsessió de comprar un tros de terra, fer-hi una granja i treure tant rendiment econòmic com pugui en un termini de temps com més curt millor, li és igual com es gestionin els purins.

—La Generalitat proposa plantes de cogeneració per tractar els purins i generar energia. Què li sembla?

—Aquesta solució és la menys idònia de totes tal

—Vostè substitueix Pep Riera al capdavant de la Unió. Això canviarà la imatge o el tarannà del sindicat?

—La imatge, si de cas, serà d'una persona més jove. El tarannà... Una persona no fa variar un sindicat. Sí que és cert que el Pep Riera, com que va estar 22 anys al capdavant del sindicat, s'identificava més com la imatge pública, però sempre hi ha hagut darrere una comissió permanent i un consell nacional, que són els qui prenen les decisions. Tots dos òrgans estan molt arrelats i permeten que el debat sigui ampli i tothom pugui dir la seva. Aquest és el tarannà de la Unió, i no canviarà.

trals tèrmiques on fiquen purí pel mig, però sense purí funcionaria igual. Amb gas funcionaria igual. Tot plegat sembla una farsa. Sembla que estiguin fent un discurs intencionat per a criminalitzar un sector i després presentar les plantes de cogeneració com la solució. Aquí estan prenent el pèl al personal. No estan solucionant res. L'únic que fan és reduir-ne el volum. I si tot això fa créixer el nombre de granges de porcs? Què farem? Ensorrarem el sector, al final? Ara hi ha un 5% del sector que és deficitari. Si creix més, això petarà. I això que ara mateix és un dels sectors més dinàmics de l'economia agrària però també de l'economia general. I al darrere d'això hi ha una indústria agroalimentària catalana que és la més activa de tot Europa, al darrere de dues regions alemanyes. Volem ensorrar tot això?

com s'està enfocant. Estan dient a la premsa —no sé amb quins interessos— que hi ha zones on totes les aigües estan contaminades per nitrats, cosa que cal demostrar perquè parlen d'algunes zones que no ho estan! Tot per, després, justificar una operació especulativa que només té com a objectiu la producció d'energia per treure un rendiment econòmic molt elevat i molt ràpid. S'ha de recordar que les companyies elèctriques estan obligades a comprar l'energia produïda per cogeneració a un preu que és quasi el doble del normal.

I tot això no soluciona el tema dels purins, no soluciona el tema dels nitrats —perquè els nitrats que hi ha al final del procés de cogeneració són els mateixos que al principi però més concentrats— i tampoc no soluciona els problemes mediambientals perquè, segons com, contaminen més.

—Què es fa en altres països?

—A Alemanya es fa biogàs amb el mateix purí, del qual es treu nitrogen. Allò sí que és cogeneració. Però això d'aquí, no. Es presenta com cogeneració però són cen-

